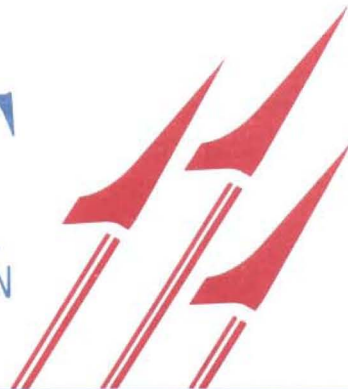

AEROGRAMMET

PERSONALINFORMATION FÖR FFV AEROTECH-GRUPPEN

1988 - ett bra år för Aerotech-gruppen

Aerotech-gruppen redovisar för 1988 ett resultat på 106 miljoner kronor, vilket är en ökning från föregående år. Avkastningen på sysselsatt kapital uppgick till 20 procent. Gruppens fakturering uppgick till 2279 miljoner kronor (plus 14 procent jämfört med 1987) och ordergången till 2152 miljoner kronor (plus 7 procent).

Ökat antal anställda

Antalet anställda ökade med 150 personer till 3800. Fakturering och resultat har förbättrats enligt planerna.

En förändring av organisationen har genomförts. Fem affärsområden har skapats för att stimulera till tillväxt och ökad synergi mellan enheterna.

Fem affärsområden

För dessa affärsområden redovisas följande faktureringsvärden

	1988	1987
Avionik	499	470
Motor	1014	833
Flygteknik	384	331
Flygplatsteknik	110	97
Commercial Aircraft	232	204

(siffrorna avser miljoner kronor)

Mer om Aerotech-gruppens resultat finns att läsa i april månads Tech-In.

Okontrollerbar tippsvängning orsakade JAS-haveriet

Statens haverikommission konstaterar om haveriorsaken att haveriet orsakades av att flygplanet under landningens slutfas kom in i en ökande tippsvängning som inte var kontrollerbar. Detta berodde på att styrspaksarbetet i tippel överskred de värden som förutsatts vid dimensioneringen av styrsystemet, varvid stabiliseringsmarginalerna överskreds vid den kritiska frekvensen.

De undersökningar som IG JAS parallellt genomfört

har kommit till samma resultat. Styrlagarna som ligger i styrsystemets datorprogram har varit olämpligt utformade vad avser styrning i tippel vid låg fart. Härvid har förarens styrkommandon fått sådan fördröjning att han kommit i otakt med flygplanets rörelser.

Detta har lett till okontrollerbara tippsvängningar, som resulterat i att flygplanet i slutskedet av landningen slagit i banan. IG JAS genomför nu

erforderliga programändringar.

Vidare är omplaneringen av utprovningssystemet ännu ej slutförd. Omplaneringen innebär bland annat att provuppgifterna omfördelas på övriga provflygplan. De nödvändiga modifieringarna tar viss tid att genomföra. Provflygplan två kommer att flyga före årets slut.

IG JAS beräknar nu att leveranserna av delserie ett kommer att påbörjas under 1993.

JAS 39 Gripens stabilitet

Anledningen till att JAS 39 Gripen konstruerats med negativ aerodynamisk tippstabilitet är i huvudsak att framtidens stridsmiljö kräver ett flygplan med mycket goda manöveregenskaper.

Man behöver däremot inte ha en konfiguration med nosvinge. Det är en fråga om tyngdpunktens läge och kan erhållas med stabilisator bak på flygplanet. Amerikanska F16 är instabil och har denna lösning. Men med en nosvinge får flygplanet totalt sett bättre

egenskaper och prestanda för att uppfylla svenska flygvapnets krav.

Ute i världen flyger sedan ett par år ett antal försöksflygplan, som har nosvinge och som har liknande stabilitetsegenskaper, exempelvis det franska Rafale och det engelska EAP. Praktiskt taget alla nya faktflygplan som nu projekteras har nosvinge.

För att kunna flyga ett flygplan med "instabil konfiguration" måste stabilisering tillföras på konstgjord väg. Den nödvändiga stabiliteten erhålls genom ett tillförlitligt digitalt flerkanalssystem med analog reservmod. I reservmoden kan flygplanet göras stabilt

genom att nosvingen flöjlas. Det elektriska styrsystemet är tillförlitligare, lättare och ger högre precision än ett konventionellt mekaniskt.

Liksom i industrin i övrigt har datorerna börjat användas i stor omfattning i flygplanens olika regler- och försörjningssystem. I JAS 39 Gripen används ett 30-tal olika datorer, vilka bland annat reglerar ett antal funktioner i till exempel bränslesystem, luftsystem och bromssystem. Och varför använder man då dessa datorer? Jo, helt enkelt därför att systemen blir bättre, lättare och billigare.

Diskussion om samordning/strukturering mellan division GS i Östersund och Telub Teknik har avslutats

Under hösten och vintern har ett utredningsarbete genomförts där vi studerat en samordning mellan division GS och Telub Teknik. Båda enheterna har ett flertal verksamheter som ligger nära varandra.

Resultatet är att division GS har mer gemensamt med Aerotech-gruppen och kvarstår således inom denna grupp. Ett undantag blir elmiljöverksamheten. Där föreslås att ett gemensamt ägt bolag mellan Aerotech och Telub bildas som omfattar såväl elmiljö- som Telubs signalmiljöverksamhet. Operativt föreslås bolaget tillhöra Telub.

Ovanstående innebär nu att ett positivt och givande samarbete kan etableras inom ett flertal områden och att eventuell "misstänksamhet" mot varandras verksamhet kan begravas.

Håkan Östergren

På nya poster

I samband med avvecklingen av Text & Bild i Linköping har Stig Mannerfeldt fått ny adress, FL14 och han är placerad i By43. Utnyttja hans eminenta tjänster även i fortsättningen.

Även Hasse Jönsson har ny adress, FF29, och han är placerad i By21.

Lycka till i de förändrade rollerna!

Ingemar Vilnersson,
FS30

Segelflygning i Linköping

Du som inte fick tid att gratis segelflyga i fjol. Nu har du chansen. Ring 013-109726, Lennart Jansson och boka tid. Ni tillönskas en trevlig vårsegling över Linköpingsområdet.

Årsmöte SF avd 2152

SF avdelning 2152, i Arboga, har årsmöte tisdagen den 21 mars klockan 18.00. Plats C-salen Medborgarhuset.

På mötet behandlas:

- val av kassör, styrelseledamöter samt suppleanter
- val av revisor
- verksamhetsberättelse
- nominering av kongressombud och ersättare

FFV-mästerskap i bridge för 4-mannalag

FFV AIF inbjuder till FFV-mästerskap i bridge för 4-mannalag. Tävligen äger rum lördagen den 15 april, med start klockan 09.00. Tävlingslokal är personalrestaurang Gyllene Balken i Arboga.

Anmälan skall vara inkommen senast den 3 april till Mats Hollström, avd AE74, FFV Aerotech, 732 81 Arboga.

Startavgift är 40 kronor per lag och betalas vid tävlingsstart.

Tävlingsformen är lagbarometer med 4-7 brickor per rond.

Kontaktpersoner är Mats Hollström, 0589-82186, eller Nils Ålund, 0589-82875

Nya kontaktpersoner för FFVAIF

Skidor: Rolf Lindgren, AR79, tel 2879

Bowling, Siv Arenskog, MLK, tel 2029/2370

Armband borttappat

Ett silverarmband tappade jag den 6 mars. Ring 2203 om du hittat det. Hittelön utlovas.

Roine Carlsson besökte Flygteknik

I början av mars Roine Carlsson var inbjuden till Linköping, av det socialdemokratiska partiet, för att göra några företagsbesök. Han besökte då division Flygteknik.

Jag ser inga motsättningar mellan att vara ett statligt bolag eller ett affärsdrivande verk, förklarade Roine Carlsson, vid ett

möte med representanter för de fackliga organisationerna på divisionen. Gränsen går vid privat aktiefördelning, menade han.

Han såg heller inga motsättningar i JAS affären.

På bilden samtalar Roine Carlsson med Evert Johansson, ställare på NC-maskiner.

Skidmästerskap på gräslikt underlag

Peter Surin, från division Flygteknik i Linköping, var ende FFV-are som kom till start i årets upplaga av FFV-mästerskapen på skidor. Självklart vann han överlägset samtliga grenar. Vilken tid Peter fick i slalomåket har inte nått Aerogrammens redaktion.

Vaddå inställt, var Peters kommentar. Det går lite långsammare bara!

Knappt 200 var anmälda till årets mästerskap som skulle hållits i Kisa, några mil från Linköping. Det är tråkigt att vi var tvungna att inställa mästerskapen säger en representant för arrangerande FFV Sport Malmen. Nu hoppas föreningen på stor uppslutning när FFV Fritids 30-årsjubileum äger rum i Linköping den 19 augusti i år.